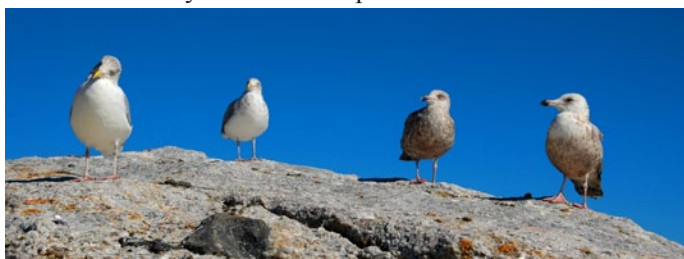

ĎALEKOHĽADY NA POZOROVANIE VTÁCTVA

V súčasnosti mnohí z nás podľahli pozorovaniu vtáctva. Zaujali aj vás operené stvorenia slobodne lietajúce sem a tam, chceli by ste sa na ne pozrieť z bližšieho? Pravdepodobne sa najprv spýtate: „Ako začať a s čím?“

Uvedomte si, že úspešným pozorovateľom vtáctva sa môžete stať aj bez ďalekohľadu. Napríklad ak bývate v meste alebo máte šikovné ruky a viete si vyrobiť kľmídlu na prilákanie vtáčikov, bude celkom jednoduché sledovať ich zblízka na vlastné oči. Mnohí z nás však takúto možnosť nemajú alebo objektom ich záujmu je vtáctvo, ktoré sa nedá len tak prilákať. Práve vtedy sa zídete na pomoc ďalekohľadu. Aký ďalekohľad si teda vybrať a ako ho používať?

Správny typ ďalekohľadu na sledovanie vtáctva

Na pozorovanie vtáctva je vhodný binokulárny ďalekohľad (tzv. binokulár), teda ďalekohľad, ktorý má dva tubusy, a teda ním sledujeme objekt oboma očami naraz. Každý ďalekohľad je charakterizovaný kombináciou dvoch čísel, napr. 7 x 50 alebo 8 x 25. Prvé číslo znamená veľkosť zväčšenia a druhé nás informuje o priemere šošovky objektívu. Pri kúpe ďalekohľadu je, samozrejme, dôležité zvoliť si tú správnu kombináciu. Ale aká je tá správna?

Je lákavé si pomyslieť, že čím väčšie zväčšenie, tým lepšie. No nie je to naozaj tak. Pretože čím väčšie zväčšenie, tým menšia časť zo sledovaného priestoru sa vám dostane do zorného poľa a to môže sťažiť hľadanie a sledovanie vtákov cez ďalekohľad. Preto pre začiatočníkov je dokonca vhodnejšie používať binokuláre s menším zväčšením medzi 7 – 8 x. Za ideál na pozorovanie vtákov považujem 10 x zväčšenie.

Priemer šošovky je druhým dôležitým parametrom, aj keď nie až takým rozhodujúcim ako veľkosť zväčšenia. Šošovka s väčším priemerom poskytuje jasnejší, ostrejší a detailnejší obraz, na druhej strane ďalekohľad s takouto šošovkou môže byť zbytočne veľký, ťažký a drahý. Pre bežného používateľa bude stačiť priemer šošovky medzi 25 – 42 mm. Odporúčam zlatú strednú cestu, ktorou je ďalekohľad s priemerom 32 mm, ešte lepšie 42 mm. Väčšia hmotnosť ďalekohľadu sa vráti vo forme pohodlnejšieho pozorovania.

Investujte do kvality

Na trhu nájdete množstvo lacných ďalekohľadov s cenou aj pod 20 eur. Tie sú však náchylné na ľahšie rozbitie a tiež obraz, ktorý poskytujú, môže byť horší. Radšej pošetríte a investujte do kvality. Zvážte, aký je váš rozpočet a koľko môžete investovať. Ak sa rozhodnete pre ktorúkoľvek značku, na trhu nájdete kvalitné binokulárne ďalekohľady už od 50 eur, prípadne modely v cenovej relácii nad 100 eur už vedú uspokojiť aj tých najnáročnejších.

Nastavenie binokulárneho ďalekohľadu

Po vybratí ďalekohľadu z obalu a odstránení krytiel okulárov si priložte ďalekohľad k očiam a ohýbaním si ho prispôbte tak, aby vzdialenosť okulárov bola taká ako vzdialenosť medzi vašimi očami, teda aby ste mohli ďalekohľadom pozorovať naraz oboma očami.

Otáčajte stredovým zaostrovacím kolieskom, až kým váš obraz nebude zaostrený. Ak máte ďalekohľad s očnicami, ktoré sa dajú vysunúť, určite to spravte, pokiaľ nepoužívate na pozorovanie okuliare. Veľa ďalekohľadov má možnosť nastavenia dioptrickej korekcie na jednom z okulárov, zvyčajne býva v rozsahu ± 4 dioptrie, môže byť vyššia aj nižšia v závislosti od výrobcu. V prípade potreby nastavenia dioptrickej korekcie si ju nastavíte otočením kolieska na okulári.

Teraz už máte ďalekohľad nastavený a môžete začať pozorovať.

Binokulárne ďalekohľady sú výborné na pozorovanie vtákov, ale nie sú až také nápomocné pri ich zhladnutí či všimnutí si ich ako drobné pohybujúce sa objekty v diaľke. Niektorí pozorovatelia dvíhajú ďalekohľad k očiam hneď po jeho uchopení a potom cezeň blúdivo pátrajú po celej oblohe, z jednej strany na druhú. To je však chyba. Oveľa jednoduchšie je sledovať celé zorné pole vlastnými očami a čakať, kým spozorujete váš žiadaný lietajúci objekt. Vtedy môžete priložiť ďalekohľad k očiam a pozrieť si ho zblízka. Keď uvidíte vtáka cez ďalekohľad, doostríte si obraz pomocou stredového zaostrovacieho kolieska a už z neho nespustíte oči.

Miroslav Jurikovič

